

debatt



Samfunnsredaktør Hilde Sandvik
debatt@bt.no – telefaks 55 21 37 65 – telefon 55 21 46 08 (10.00-11.30)
Redaksjon: Ingvild Sæterstøl, Egil Horne Mikkelsen og Aslaug Eide.

Hva mener Miljeteig?

I BT 28. APRIL sier SVs gruppeleder Oddny Miljeteig at Bergen kommunes håndtering av anbudet for drifting av kritesenter er «nok en prosess byrå Christine Meyer har hatt en dårlig hånd med».

At Miljeteig benytter enhver anledning til å skyte på byrådet er velkjent, men nå må hun bestemme seg. Mener hun at byrådet i denne saken skal oppføre ulovlig i forhold til anbudsregelverket eller mener hun at man skal følge en innstilling, selv om konklusjonen ikke er den man ønsket. På meg synes det som om Miljeteig på forhånd hadde bestemt seg for hvem hun ville innstille til å få anbudet eller rettene sagt, hvem som ikke skulle få anbudet.

Saken BT omtaler handler om at Bergen kommune valgte å tildele kontrakten om drifting av kritesenteret til dagens driftsansvarlig fremfor Interessesgruppen for drifting av Kritesenter i Bergen. Anbudsgrunnlaget ble grundig gjennomgått med Christine Meyer på forhånd og man gikk relativt langt i å stille spesifikke krav til styrets sammensetning og leders ansvar og myndighet.

BESLUTNINGEN ble fattet etter en omfattende, forutsigbar og etterprøvet prosess hvor administrasjonen gikk grundig gjennom tilbudene til de to aktørene som har levert inn anbud. Det var lite som skilte de to leverandørene og Christine Meyer valgte derfor å ta en ekstra runde med administrasjonen for å forsikre seg om at den beste tilbyder ble valgt. Kriteriene for vurdering var kjent for anbudsgiverne og en byråd kan ikke endre kriteriene eller vektningen av dem i etterkant. Det ville være brudd på anbudsreglementet.

Det som undrer meg aller mest er at Miljeteig i denne konkrete saken oppmuntrer byråden til å oppføre i strid med anbudsreglementet. Dette er særlig oppsiktsvekkende sett i lys av SV og andre opposisjonspartiets engasjement i TTT-saken. Da er det kanskje like godt at det ikke er SV som er ansvarlig for å styre denne byen.

HILDE ONARHEIM, LEDER
FINANSKOMITEEN/GRUPPELEDER

Båndtvang på katt

Våren er på nytt over oss i all sin prakt. Fuglesangen triller natt og dag, og nytt liv av alle former ser dagens lys for første gang. Så lang alt vel.

Midt oppe i denne idyllen finnes det et skår, eller en klo om du vil, i gleden. Mens hunder av alle former og størrelser er pålagt rettmessig båndtvang i sommermånedene, kan huskatten boltre seg fritt blant nytt og forsvarsløst liv.

Tidligere har Norsk Ornitologisk Forening anslått at huskattene våre dreper 5 millioner fugler årlig, og en svensk undersøkelse fra 1996 viste at katten også tar hareunger og ekorn.

Det er koselig med en malende katt, men du koser ikke med den når den er på jakt, og en hobby som ødelegger lokal fauna er vel egentlig ikke mye til hobby. Hold derfor huskatten inne eller i bånd i mai, juni og juli – og gi nytt liv en sjanse.

HÅVARD JØRGENSEN

Atomkraft er som en bemannet rakett skutt ut i verdensrommet, uten at landingen er planlagt.

Skrekkskyer uten grenser

GIFTSKYER

Susanne Urban, leder
Internasjonal Kvinneliga for
Fred og Frihet, IKFF-Bergen



ASKESKYER FRA vulkanutbrudd og radioaktive skyer fra ulykker ved atomreaktorer eller gjenvinningsanlegg kjenner ingen grenser. Likevel presenteres atomkraft som framtidsløsning, vel vitende at har du et kraftverk, har du råstoff til atombomber. Vel vitende at lagringsproblemet for radioaktivt avfall ikke er løst – men at det brukes som utarmet uran i våpen.

Vårens vulkanutbrudd på Island nådde Norge i løpet av en natt. Etter tre dager nærmet askeskyen seg Sør-Europa – tusenvis av kilometer unna. Fly- og helikoptertrafikk, reiseliv- og forretningsvirksomhet ble lammet i flere uker. Men det tok to døgn før vi kunne lese om mulige etseskader i luftveiene og fare for helseskader over tid.

DET IRSKE gjenvinningsanlegget for atomavfall i Sellafield ligger en tredjedel nærmere enn vulkanen på Island. En rapport fra Statens strålevern fra 2009 viser at et utslipp fra Sellafield vil kunne føre til 50 ganger mer radioaktivt nedfall enn i de mest forurensede norske områder etter Tsjernobyl-ulykken. En ulykke ved det svenske kjernekraftverket Forsmark, 300 km fra norskegrensen, kunne fått langt større konsekvenser for Norge enn Tsjernobyl-ulykken 1986, ifølge atomfysiker Nils Bøhmer i Bellona.

Hva slags kriseberedskap har vi egentlig i tilfelle en usynlig og luktfri radioaktiv sky?

DET ER MYE media ikke forteller

oss, når det gjelder kjernekraft, for eksempel at en atomreaktor egentlig er et slags varmekraftverk som skaper enorme mengder livsfarlig avfall. Kun 30 % av energien fra kjernespaltingen blir til strøm. De resterende 70 % blir sluppet ut i miljøet.

På Kjeller, der Norges forskningsreaktor ligger, står tønner med radioaktivt avfall under åpen himmel, «sikret» av en gitterport med hengelås ...

Radioaktivt avfall fra Norge(!) er funnet i et skipsvrak i Middelhavet, utenfor Sicilia. Den italienske mafiaen ser ut til å være involvert. Hvert år registreres rundt 20 nesten-forlis langs Norskekysten. Hvor mange laster med radioaktivt avfall passerer i norske farvann hvert år? I Tyskland viser studier en markert overhyppighet av kreft rundt alle de 16 tyske atomkraftverkene, spesielt blant barn. Det samme gjelder blodkreft i nærheten av gjenvinningsanlegg.

NÅ, HELE 24 ÅR etter Tsjernobyl, er det fortsatt sau, fjellørret og reinsdyr som ligger over norske grenseverdi for stråling. Men dette blir ikke slått stort opp når det snakkes om «en nye vår for atomkraft». Ekspertene som intervjues er ikke leger eller helsearbeidere. De har gjennomgående stor tro på tekniske nyvinninger og at menneskelig svikt vil kunne utelukkes i framtiden – men de har aldri pleiet et misdannet barn med store genfeil eller en stråleskadet brannmann med en kropp i oppløsning.

Stemmer det at når det gjelder atomenergi finnes bare to grupper mennesker: atomenergimotstandere – og de som ikke har tenkt nok etter?



SKADENE: Ekspertene har stor tro på tekniske nyvinninger – men de har aldri pleiet et misdannet barn med store genfeil eller en stråleskadet brannmann. Den danske kunstneren Ida Harsløff fra Kvinneligaen har laget montasjen.

FOTOILLUSTRASJON: IDA HARSLOFF

La oljen ligge og bevar regnskogen

KLIMA

Sigbjørn Grønås, Gunnar Kvåle og Halfdan Wiik,
Besteforeldrenes klimaaksjon

SOFIEPRISVINNER James Hansen har et budskap som bør ryste oljenasjonen Norge – og som ikke minst er blitt aktualisert ved grenseavtalen med Russland og oljelobbyens utsikter til nye «eventyr»: Klimakampen kan bare vinnes ved at store mengder fossilt brennstoff blir værende i jordbunnen. Trolig er det petroleumereserver nok til et forbruk på dagens nivå i flere tiår, isolert sett. Men resultatet blir en garantert klimakatastrofe, med CO₂-mengder langt over faregrensen.

Norske politikere aksepterer realitetene i klimaendringene. Men de har ikke skjont, eller de vet ikke, at store deler av den

karbondioksid som blir tilført atmosfæren blir værende der mer enn tusen år.

ENERGIEFFEKTIVISERING og fornybar energi er viktig, bevaring av regnskog likeså. Men dette duger kun som en del av en strategi som bevisst faser ut bruken av fossilt brensel. Leting etter nye kilder burde forbyes, mener Hansen.

Eller som Sofieprisens far, Jostein Gaarder har formulert det: Hvis et land som Norge mener seg å ha rett til å hente opp all olje på sokkelen sin, hvorfor skulle det ikke også være regnskognasjonenes rett å hogge ned alle sine regnskoger? Hva er forskjellen i forhold til det globale karbonregnskapet?

NÆRMERE EN FJERDEDEL av verdens

oljereserver kan være i arktiske områder. Samtidig vet vi at ingen andre steder merkes de globale klimaendringene sterkere. Arealet med sommeris var i 2007–2009 om lag 40 prosent mindre enn det klimamodellene skulle tilsi. Og ikke nok med det: På kontinentalsokkelen i Arktis ligger det lagret metanhydrat i mengder som omsatt til drivhus-effekt trolig overgår alle reserver av karbon. Det er en reell fare for at dette på sikt kan utløses. Det samme gjelder kollaps av innlandsisen på Grønland.

Det er en skremmende utvikling. Hvis det er ett sted på kloden der all videre utvinning av olje og gass bør stoppes – er det i Arktis. I stedet for å jakte på de siste oljedråper, trenger menneskeheten en ny visjon: at både Arktis og Antarktis – jordens to

poler, av vital betydning for hele klodens helsetilstand – skal få det internasjonale samfunns moralske omsorg og juridiske beskyttelse.

MAN MÅ TA INNOVER seg at de spesialiserte grensene for utslipp av karbon er basert på geofysikk, uten rom for kompromisser. En langsiktig ansvarlig klimapolitikk er uforenlig med en oljepolitikk som systematisk har satt inn tiltak for å øke tempoet i leting og utbygging. «Storms of my Grandchildren» har James Hansen kalt sin siste bok; våre politikere burde tvinges til å lese den! Uten en radikalt ny kurs får vi vår rettmessige plass i historien: den grådige generasjon som sviktet sine barnebarn.